

ALMANYA'DA 2011 OCAK AYI İTİBARIYLA ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK ALANINDA MEYDANA GELEN ÖNEMLİ GELİŞMELER

1. İstihdam Piyasası

Federal İstatistik Dairesi'nin verilerine göre, Almanya'da toplam çalışanların sayısı Aralık 2010'da 172.000 azalarak 40,918 milyon olarak kayıtlara geçmiştir. Bir yıl öncesine göre kıyaslandığında ise çalışanların sayısı 428.000 ya da % 1,1 artış göstermiştir. Diğer taraftan, Kasım 2010 itibariyle sigortaya tabi çalışan sayısı 550.000 (% 2,0) artarak 28,28 milyon olarak kaydedilmiştir. Serbest olarak çalışanların sayısı ise bir yıl öncesine göre 11.000 (% 0,2) artarak 4,43 milyona yükselmiştir.

İkinci basamak işsizlik parası alanların istihdam edildiği statüde çalışanların sayısı, Aralık 2010'da bir yıl öncesine göre 34.000 (% -12) azalma ile 239.000 olarak gerçekleşmiştir. Yalnız düşük ücretli işlerde çalışanların sayısı ise 2010 Kasım ayı itibariyle bir yıl öncesine göre 9.000 (% 0,2) artarak 4,97 milyona yükselmiştir. Diğer taraftan, yine Kasım ayı itibariyle 2,51 milyon sigortalı gelirlerini artırmak amacıyla düşük ücretli ikinci bir işte çalışmıştır. Bu sayı bir yıl öncesine göre 142.000 (% 6,0) daha fazladır.

İstihdama bölgesel olarak bakıldığında sigortaya tabi olarak çalışanların sayısı, Kasım 2010 ayı itibariyle bir yıl öncesine göre Batı Almanya'da 2,0, Doğu Almanya'da ise % 1,7 oranında artmıştır. Eyaletler itibariyle en az artış % 0,6 ile Mecklenburg-Vorpommern'de, en fazla artış ise % 2,5 ile Aşağı Saksonya'da 5) olmak üzere, tüm eyaletlerde sigortaya tabi çalışanların sayılarında artış kaydedilmiştir.

Çalışanların sayısı sektörlere göre değerlendirildiğinde, bir yıl öncesine göre hemen hemen tüm sektörlerde artışlar devam etmiştir. Ödünç işçi veren sektörde 190.000 (% 32,2), sağlık ve sosyal hizmetler alanlarında 122.000 (% 3,5) ekonomik hizmet sektöründe 81.000 (% 2,8), ticaret sektöründe 43.000 (% 1,1), inşaat sektöründe 39.000 (% 2,4), imalat sektöründe ise 26.000'lik (% 0,4) artışlar kaydedilmiştir. Diğer taraftan, kamu idaresinde – 9.000 (% 0,5), diğer hizmet sektörlerinde – 5.000 (% 0,4), eğitim ve öğretim alanında – 1.000 (% 0,1) azalma gerçekleşmiştir.

Aralık 2010’da 157.000 kişi yeni kısa süreli çalışanlar olarak İş Ajanslarına bildirilmiştir. 2010 Aralık ayında Sosyal Kanun’un III’üncü Kitabının 170’inci maddesine göre 185.000 çalışan kısa süreli iş uygulaması çerçevesinde istihdam edilmiştir. Bu sayı bir ay öncesine göre 23.000, bir yıl öncesine göre de 763.000 daha azdır.

2. İşsiz Sayıları

İşsizlerin sayısı, Ocak 2011’de bir ay öncesine göre özellikle sert geçen kışdan etkilenecek 331.000 artarak 3.347.000 olarak kayıtlara geçmiştir. İşsizlerin sayısı Ocak 2011 ayı bir yıl öncesiyle kıyaslandığında 270.000 ya da % 7 daha azdır.

İşsiz sayıları bölgesel olarak bir ay öncesiyle kıyaslandığında Ocak 2011’de Batı Almanya’da 206.000 (% 10) artarak 2.274.000’e yükselmiştir. İşsizlerin sayısı bir yıl öncesine göre değerlendirildiğinde 195.000 (% 8) azalmıştır. Doğu Almanya’daki işsizlerin sayısı 2011 Ocak ayında bir ay öncesine göre 125.000 artmış ve 1.073.000 olarak kayıtlara geçmiştir. Diğer taraftan, Doğu Almanya’daki işsiz sayısı bir yıl öncesine göre 75.000 (% 7) azalmıştır.

İşsiz sayıları oran olarak değerlendirildiğinde, 2011 Ocak ayında işsizlik oranı tüm çalışanların sayısı baz alınarak hesaplandığında % 7,9 olarak gerçekleşmiştir. Bu oran bir yıl öncesine göre % 0,7 puan azalmıştır. Yine 2011 Ocak ayı itibariyle bölgesel olarak işsizlik oranı ele alındığında, Batı Almanya’da % 6,8, Doğu Almanya’da ise % 12,7 olarak kayıtlara geçmiştir. Geçen yılın aynı dönemine göre işsizlik oranı, Batı Almanya’da % 0,6, Doğu Almanya’da ise % 0,8 oranında azalmıştır.

Diğer taraftan, yabancı işsizlerin sayısı 2011 Ocak ayında bir ay öncesine göre 35.439 artarak 509.802 olmuştur. Aynı dönem itibariyle işsiz vatandaşlarımızın sayısı da bir ay öncesine göre 9.256 artarak 146.934 olarak kayıtlara geçmiştir.

3. I. ve II. Basamak İşsizlik Parası Alanların Sayısı

2011 Ocak ayında 3.347.000 işsiz 1.147.000'i (% 34) birinci basamak işsizlik parası alırken, 2.200.000'i ya da % 66'sı ikinci basamak işsizlik parası almıştır. Bir ay öncesine göre birinci basamak işsizlik parası alanların sayısı 197.000 (% 21), ikinci basamak işsizlik parası alanların sayısı ise, 134.000 (% 6) artmıştır. Bir yıl öncesine göre birinci basamak işsizlik parası alanların sayısı, 196.000 ya da % 15, ikinci basamak işsizlik parası alanların sayısı ise 75.000 ya da % 3 azalmıştır.

4. Mesleki Eğitim

Ekim 2010 – Ocak 2011 ayları arasında 70.500 genç meslek eğitimi yeri için başvuruda bulunmuştur. Bu sayının, 12.200'ü (% 17) 30.09.2010 tarihinde henüz bir meslek eğitim yeri bulamayanlardan, 22.600'ü (% 32) bir meslek eğitim yeri bulmalarına rağmen, meslek eğitim yeri aramaya devam edenlerden, 21.500'ü ise (% 30) ilk defa başvuranlardan oluşmuştur.

30.09.2010 tarihi itibarıyla meslek eğitim yeri başvurusunda bulunan gençlerin % 98'ine 15.12.2010 tarihine kadar bir açık meslek eğitim yeri teklif edilmiştir.

Eylül 2010 sonu itibarıyla meslek eğitim yeri bulamayan 12.200 başvuru sahibi gencin 5.800'ü (% 48) Ocak 2011'e kadar henüz bir meslek eğitim yerine yerleştirilememiştir. Bir yıl öncesinde aynı dönemde meslek eğitim yeri bulamayan genç sayısı 3.600 olarak kayıtlara geçmiştir.

12.200 başvuru sahibi gencin % 10'una meslek eğitim yeri temin edilmiş, % 15'i ise bir meslek eğitimine hazırlayan programa, okula veya yüksek öğrenime başlamıştır. Diğer % 7 ise bir iş yerinde işe başlamış, askere veya zivil hizmete veya gönüllü sosyal hizmete başlama kararı almıştır. Öte yandan, gençlerin % 19'u ise İş Ajansı'nın davet mektubunu yanıtsız bırakmıştır.

30.09.2010 tarihinde bir meslek eğitim yeri bulmalarına rağmen, alternatif bir meslek eğitim yeri arayan gençlerin % 88'i meslek eğitim yerini değiştirmiş veya başladığı meslek eğitim yerinde kalmayı kabul etmiştir. Bu gençlerin 2.700'ü ya da % 12'si henüz meslek eğitim yeri bulamamıştır. Başvuru sahiplerinin % 12'si bir meslek eğitimine başlamıştır. Ayrıca, gençlerin % 59'u bir meslek eğitimine hazırlayan programa, okula veya yüksek öğrenime

başlamıştır. Diğer % 12'si bir iş yerinde işe başlamış, askere veya zivil hizmete veya gönüllü sosyal hizmete başlama kararı almıştır. Gençlerin % 5'i ise İş Ajansı'nın davet mektubunu yanıtsız bırakmıştır.

Ocak 2011 ayı ortasına kadar 21.500 genç bir meslek eğitim yeri başvurusunda bulunmuştur. Bunların % 60'ına bir meslek eğitim yeri bulunurken, 8.500'ü (% 40) henüz meslek eğitim yerine yerleştirilmemiştir.

Federal Meslek Belirleme Dairesi'nin verilerine göre, 30 Eylül 2010 tarihine kadar 560.000 gençle meslek eğitim yeri sözleşmesi yapılmıştır. Bu sayı bir yıl öncesiyle aynı kalmıştır. Doğu Almanya'da 91.700 sözleşme bağlanırken (bir yıl öncesine göre % 1,4 daha az), Batı Almanya'da 468.400 gençle meslek eğitim yeri sözleşmesi (bir yıl öncesine göre % 0,7 daha fazla) yapılmıştır.

5. Güncel Mahkeme Kararları

5.1. Münih İdare Mahkemesi'nin Türk vatandaşlarının Almanya'ya hizmet almak ve sunmak üzere vize alma zorunlulukları bulunmadan gelebileceklerine dair 09.02.2011 tarih ve M 23 K 10.1983 sayılı Kararı

Münih İdare Mahkemesi, ATAD'ın 19.02.2009 tarih ve C-228/06 sayılı Kararıyla Almanya tarafından yürürlüğe konulmuş zorunlu vize uygulamasının, Almanya'ya hizmet sunmak ve almak amacıyla gelen vatandaşlarımız açısından 23 Kasım 1970 tarihli Katma Protokol'ün 41'inci maddesinin 1'inci fıkrasına aykırı olduğunu tespit eden kararını teyit eden Türk vatandaşlarının Almanya'ya hizmet almak ve sunmak üzere vize alma zorunlulukları bulunmadan gelebileceklerine yönelik 09.02.2011 tarih ve M 23 K 10.1983 sayılı bir karar almıştır.

Münih İdare Mahkemesi, ABD'den Türkiye'ye gitmek isterken Münih'te aktarma yapan ve Türkiye uçağını kaçıran, Almanya vizesi bulunmadığı iddiasıyla havaalanı yakınında bir otelde konaklamasına izin verilmemesi üzerine geceyi havaalanının transit bölümünde geçirmek zorunda kalan bir Türk vatandaşının Almanya'ya karşı açtığı davada Türk vatandaşı lehine karar vermiştir.

Münih İdare Mahkemesi, kararında, davacının Almanya’da hizmet alımı amacıyla, özellikle turistik amaçla, ikamet izni olmaksızın vizesiz giriş yapma ve Almanya’da 3 aya kadar ikamet etme hakkına sahip olduğunu tespit etmiştir.

Mahkeme, gerekçeli kararını önümüzdeki haftalarda davanın taraflarına göndereceğini açıklamıştır. Öte yandan karar, bir üst mahkemede temyize açık olduğundan henüz kesinleşmemiştir.

Münih İdare Mahkemesi’nin kararının her türlü aktif ve pasif hizmet sunma özgürlüğünün Türk vatandaşları açısından Yabancılar İkamet Kanunu Uygulama Yönetmeliği’nin 5’inci maddesinin 1’inci fıkrasının 1 no’lu hükmünde zikredilen vizeye tabi olmayan diğer ikamet türleri kapsamı alanında görüleceği, Katma Protokolün 41’inci maddesinde öngörülen mevcut durumda kötüleştirme yapılamaz ilkesinin (Stillstandklausel) koruma alanına girdiği için Türk vatandaşlarının vizeye tabi olamayacağı ve Almanya’nın hizmet sunumuna ilişkin vize uygulamasının hukuka aykırı olduğu, bundan dolayı Türk vatandaşlarının her türlü hizmet sunmak ve almak amaçlı seyahatlerinin vizeden muaf olması gerektiği değerlendirilmektedir.

5.2. Federal İş Mahkemesi’nin hamile bir kadının işe yerleştirilmesinde cinsiyetten dolayı tahmin edilebilir ayrımcılığa uğrayamayacağına dair 27 Ocak 2011 tarih ve AZR 483/09 sayılı Kararı

Bir iş yerine başvuru yapan hamile bir kadının hamilelik durumunu bilen işverenin işyerine kadın yerine bir erkeği alması halinde, hamile kadının cinsiyetten kaynaklanan bir ayrımcılığa uğradığını kanıtlayabilmesi için, hamileliğin dışında cinsiyetten dolayı ayrımcılığa uğradığını tahmin edilebilir gösteren başka olguları da açıklaması gereklidir. Anılan olguların kanıtlanması için zor şartlar ileri sürülemez.

Davacı kadın davalı işveren yanında enternasyonal marketing bölümünde çalışırken, bu bölümün başında bulunan kişinin 2005 Eylül ayında işten ayrılması üzerine bu pozisyonda çalışmak üzere başvurmuştur. Ancak işveren bu yere hamile olduğunu bildiği davacının yerine bir erkeği yerleştirmiştir. Davacı kadın bunun üzerine hamile olduğu için cinsiyetten dolayı ayrımcılığa uğradığını iddia ederek, işverenin kendisine tazminat ödemesini talep etmiştir. Ancak, davalı işveren hamileliğin seçimde rol oynamadığını, erkek aday için nesnel sebeplerin işe yerleştirmede rol oynadığını ileri sürmüştür.

İş mahkemesi davacıyı haklı görmüştür. Bir üst mahkeme olan Eyalet İş Mahkemesi ise davacıyı haksız bulmuştur. Federal İş Mahkemesi, Eyalet İş Mahkemesi'nin kararını iptal ederek, davayı iade etmiştir. Federal İş Mahkemesine göre, davacı kadın cinsellikten dolayı ayrımcılığa uğradığını tahmin edilebilir gösteren olguları belirtmiştir. Davanın yeniden görüldüğü Eyalet İş Mahkemesi, davacının ortaya koyduğu olgular davacı kadının cinsiyetten dolayı ayrımcılığa uğradığını tahmin edilebilir göstermediğinden, davayı yeniden reddetmiştir. Davacının davayı tekrar temyiz etmesi üzerine Federal İş Mahkemesi, Eyalet İş Mahkemesi'nin kararını, olguların tespitinde ve cinsellikten dolayı ayrımcılığa uğramış olmasına ilişkin tahmin hususunda hukuksal hata bulması gerekçesiyle tekrar iptal ederek, davayı bu kıstaslara göre karar vermesi için Eyalet İş Mahkemesi'ne geri göndermiştir.

6. Sayısal Veriler

	Aylık Veriler		2010 Ocak Ayına Göre	
	Ocak 2011	Aralık 2010	Artma (+) veya Azalma (-)	Yüzde (%) olarak
Tüm Çalışanlar		40.918.000		1,1
Sigortaya tabi işlerde çalışanlar (Eylül 2010)	28.283.600			1,8
İşsizler	3.347.018	3.015.715	-270.467	-7,5
* erkekler % 55,4	1.854.016	1.619.453	-189.836	-9,3
* kadınlar % 44,6	1.493.002	1.396.262	-80.631	-5,1
* 25 yaşını doldurmamış % 9,2	306.313	265.942	-55.100	-15,2
* 50 yaşını doldurmuş % 30,5	1.022.349	921.891	28.823	2,9
* 55 yaşını doldurmuş % 17,7	591.483	536.443	41.290	7,5
* Almanlar % 84,6	2.832.966	2.537.379	-233.982	-7,6
* Yabancılar % 15,2	509.802	474.363	-33.866	-6,2
* Türkler	146.934	137.678	9.256	
İşsizlik oranları (%)				
* Tüm çalışanlar	7,9	7,2	8,6	
Erkekler	8,3	7,2	9,1	
Kadınlar	7,6	7,1	8,0	
25 yaşını doldurmamış olanlar	6,5	5,6	7,5	
50 yaşını doldurmuş olanlar	9,1	8,2	9,2	
- Yabancılar	15,9	14,8	17,2	
- Türkler	23,3	21,4		
Bildirilen açık işler				
-Ay başından beri	135.775	160.854	29.467	27,7
- Yıl başından beri	135.775	2.017.216	29.467	27,7
- Halen mevcut	374.671	379.808	103.333	38,1
Yardım alanlar				
Birinci basamak işsizlik parası	1.058.411	881.242	-270.090	-20,3
İkinci basamak işsizlik parası	4.755.108	4.738.299	-187.387	-3,8
Sosyal yardım	1.776.171	1.770.589	-70.421	-3,8

Kaynak: Federal İş Ajansı